

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209, el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, įvertinusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2021 m. balandžio 28 d. išvadoje Nr. NV-864 ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės 2021 m. balandžio 29 d. pažymoje Nr. NV-874 pateiktas pastabas bei pasiūlymus, pakartotinai teikia svarstyti Lietuvos Respublikos darbo kodekso 108, 109, 139, 213 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas).

Įstatymo projekto tikslas – į nacionalinę teisę tinkamai perkelti 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/67/ES dėl Direktyvos 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje vykdymo užtikrinimo ir kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą (IMI reglamentas) 9 straipsnį „Administraciniai reikalavimai ir kontrolės priemonės“, 12 straipsnį „Atsakomybė subrangos atveju“ ir iš dalies perkelti 2020 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2020/1057, kuria nustatomos konkrečios su Direktyva 96/71/EB ir Direktyva 2014/67/ES susijusios kelių transporto vairuotojų komandiravimo taisyklės ir iš dalies keičiami Direktyva 2006/22/EB, kiek tai susiję su vykdymo užtikrinimo reikalavimais, ir Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012.

2020 m. lapkričio 6 d. Europos Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas pateikė preliminarų Lietuvos nacionalinių priemonių, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva 2014/67/ES, vertinimą Nr. Ares (2020) 6411384 (toliau – vertinimas).

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2020 m. gruodžio 18 d. raštu Nr. (28.5 E-4) SD-6784, adresuotu Europos Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generaliniam direktoratui, įsipareigojo parengti teisės aktų pakeitimų projektus, kuriais į nacionalinę teisę būtų tinkamai perkelti Direktyvos 2014/67/ES 9 ir 12 straipsniai.

Vertinime Europos Komisija atkreipė dėmesį į tai, kad Lietuvoje subrangovo atsakomybę reglamentuojančios nuostatos taikomos tik užsienio paslaugų teikėjams, bet netaikomos nacionaliniams paslaugų teikėjams, taigi nesilaikoma nediskriminavimo principo, kaip reikalauja Direktyvos 2014/67 12 straipsnio nuostatos.

Vertinime taip pat pažymėta, kad ne visi pagal Direktyvos 2014/67/ES 9 straipsnio 1 dalies a punktą Lietuvoje taikomi reikalavimai užsienio paslaugų teikėjams yra reikalingi faktinei kontrolei darbo vietoje pagrįsti ir proporcingi teisėtam tikslui.

Įstatymo projektu siūloma:

1. Papildyti Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – DK) 139 straipsnį nauja dalimi, kurioje būtų numatyta subsidiari rangovo atsakomybė už piniginių įsipareigojimų, susijusių su darbo užmokesčiu, įskaitant padidintą apmokėjimą už viršvalandinį darbą, darbą naktį, darbą poilsio ir švenčių dienomis, įvykdymą darbuotojui, dirbančiam darbus, nustatytus Lietuvos Respublikos statybos įstatyme. Taigi, laikantis nediskriminavimo ir proporcingumo principų, subsidiari rangovo atsakomybė galėtų būti taikoma ir tais atvejais, kai darbo funkcijas atlieka bet kuris darbuotojas (ne tik komandiruotas darbuotojas), o darbus vykdo Lietuvos Respublikos paslaugų teikėjas.

Norima atkreipti dėmesį į tai, kad, pagal Direktyvos 2014/67 12 straipsnio 2 dalį, taikyti nuostatas dėl subsidiarios rangovo atsakomybės statybos sektoriuje yra minimalus reikalavimas, kurio privaloma laikytis perkeltiant Direktyvos 2014/67 nuostatas į nacionalinę teisę. Statybos sektorius laikomas vienu rizikingiausių ekonominės veiklos sektorių tiek Lietuvoje, tiek visoje Europos Sąjungoje. Trišalėje taryboje profesinių sąjungų organizacijos pasisakė už subsidiarios atsakomybės taikymą visuose sektoriuose, o darbdavių organizacijos prieštaravo, kad subsidiari rangovo atsakomybė būtų įtvirtinta statybos sektoriuje ir reglamentuota DK.

2. Siekiant aiškumo, papildyti DK 139 straipsnį 6 dalimi nustatant, kad subsidiari rangovo, jei darbdavys yra subrangovas, atsakomybė apsiriboja darbuotojo (taip pat ir komandiuoto darbuotojo) teisėmis į darbo užmokestį, įskaitant padidintą apmokėjimą už viršvalandinį darbą, darbą naktį, darbą poilsio ir švenčių dienomis, įgytomis atliekant darbo funkcijas, kai vykdoma sutartis, sudaryta tarp rangovo ir subrangovo.

3. Pakeisti DK 109 straipsnį atsisakant reikalavimo užsienio valstybės jurisdikcijai priklausančiam darbdaviui, komandiruojančiam darbuotoją laikinai dirbti Lietuvos Respublikos teritorijoje ilgiau kaip trisdešimt dienų arba dirbti statybos darbų, nustatytų Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, teikti informaciją apie šiam darbuotojui taikomas normas, nustatančias DK 108 straipsnio 2 dalies 1–9 punktuose nustatytas sąlygas, ir patikslinant, kad turi būti informuojama ne vėliau kaip iki komandiuoto darbuotojo darbo Lietuvos Respublikos teritorijoje pradžios.

4. Patikslinti DK 108 straipsnio 5 dalį ir 109 straipsnio 1 dalį numatant, kad pranešimai būtų teikiami ne komandiuojamo darbuotojo darbo funkcijos atlikimo vietos Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI) teritoriniam skyriui, o VDI. Nuo 2020 m. liepos 30 d. pranešimai teikiami elektroniniu būdu užpildžius pranešimo formą, paskelbtą VDI interneto svetainėje.

5. Pakeisti DK 108 straipsnio 15 dalį numatant, kad kelių transporto priemonių vairuotojams, vežantiems krovinius ir (arba) keleivius tarptautiniais kelių maršrutais ir atitinkantiems šio straipsnio 1 dalyje išvardytus atvejus, darbo sąlygų ypatumus nustato kelių transporto santykius reglamentuojantys įstatymai, ir pakeisti DK priedą, įrašant Direktyvą (ES) 2020/1057. Darbo sąlygų ypatumus nustatančiuose kelių transporto santykius reglamentuojančiuose įstatymuose bus blanketinių teisės normų, kurios nukreips į tam tikras DK nuostatas (pavyzdžiui, DK 108 straipsnio 2 dalies 3 punktą).

6. Atsižvelgiant į tai, kad DK 139 straipsnio nuostatos dėl subsidiarios rangovo atsakomybės bus taikomos, kai darbo funkcijas atliks bet kuris darbuotojas (taip pat ir komandiruotas darbuotojas pagal DK 108 straipsnio 1 dalį), patikslinti DK 108 straipsnio 13 dalį ir pripažinti netekusia galios 14 dalį.

7. Pakeisti DK 213 straipsnio 3 dalį nustatant, kad darbo ginčo šalimi laikomas ir rangovas. Siūloma, kad nuostatos, susijusios su patikslintais mažesniais reikalavimais teikti informaciją apie komandiuotą darbuotoją ir redakciniais DK priedo pakeitimais, įsigaliojūtų 2021 m. rugpjūčio 1 d., nuostatos, susijusios su subsidiaria rangovo atsakomybe, – 2021 m. lapkričio 1 d., nuostatos, susijusios su kelių transporto priemonių vairuotojais, – 2022 m. vasario 2 d.

Lietuvos narystės Europos Sąjungos informacinėje sistemoje (LINESIS) Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija yra pagrindinė institucija, atsakinga už Direktyvos 2020/1057 perkėlimą į nacionalinę teisę. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija darbo tvarka buvo informavusi Susisiekimo ministeriją, kad, perkeltiant Direktyvos 2020/1057 nuostatas į

nacionalinę teisę, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turės parengti DK 108 straipsnio 15 dalies pakeitimo projektą.

Iki 2021 m. liepos 31 d. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras turės pakeisti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. birželio 16 d. įsakymą Nr. A1-169 „Dėl Informacijos apie komandiruotus darbuotojus ir motyvuoto pranešimo dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 108 straipsnio 4 dalyje numatyto laikotarpio pratęsimo teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (dalis pakeitimų įsigalios 2022 m. vasario 2 d.) ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. gegužės 12 d. įsakymą Nr. A1-316 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“.

Vadovaudamasi Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, Įstatymo projektą, užregistruotą Lietuvos Respublikos Seime, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija notifikuos Europos Komisijai ir Europos Sąjungos valstybėms narėms.

Įstatymo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Konkrečios Įstatymo projekte nustatytos teisinio reguliavimo priemonės apibūdintos ir jas pagrindžiantys argumentai nurodyti kartu su Įstatymo projektu pateiktame Įstatymo projekto aiškinamajame rašte.

Įstatymui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Įstatymo projektą parengė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyresnioji patarėja Jelena Polijančuk (tel. +370 685 10 369, el. p. Jelena.Polijancuk@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Įstatymo projektas, 5 lapai.
2. Įstatymo projekto lyginamasis variantas, 6 lapai.
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektas, 1 lapas.
4. Įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 6 lapai.
5. Direktyvos 2014/67/ES atitikties lentelė, 6 lapai.
6. Direktyvos 2020/1057 atitikties lentelė, 10 lapų.
7. Įstatymo projekto antikorupcinio vertinimo pažyma, 7 lapai.
8. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita, 3 lapai.
9. Derinimo pažyma, 2 lapai.

Ministrė

Monika Navickienė

Jelena Polijančuk, tel. +370 685 10 369, el. p. Jelena.Polijancuk@socmin.lt